

רכיבי השכר המרכיבים את ערך שעת עבודה וערך שעת עבודה לעובד קבלן

אוגוסט 2023
חוזר מקצועי מספר 91/23

ברצוננו לעדכנכם, כי פורסמו תקנות להגברת האכיפה של דיני העבודה (רכיבי השכר המרכיבים את ערך שעת עבודה וערך שעת עבודה לעובד קבלן), תשפ"ג-2023. התקנות ייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2024.

רקע כללי

החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה¹ עוסק, בין היתר, באחריותו של מזמין שירות, באמצעות קבלן, כלפי עובד של הקבלן בפרק הזמן שאותו עובד הועסק אצלו. סעיפי החוק המתייחסים לאחריותו של מזמין השירות הם:

- סעיף 25 לחוק - קובע אחריות אזרחית של מזמין השירות ואחריות אישית של מנכ"ל התאגיד כלפי העובד של הקבלן בגין הפרות זכויות העובד על ידי הקבלן.
- סעיף 28 לחוק - קובע את התנאים נדרשים בחוזה בין מזמין שירות לקבלן.
- סעיף 31 לחוק - קובע אחריות פלילית של מזמין שירות לעניין תקינות החוזה שכרת עם קבלן.
- סעיף 32 לחוק - קובע אחריות פלילית של מנהל כללי של תאגיד, לעניין תקינות החוזה שכרת עם הקבלן.

הגנות למזמין שירות מקבלן

על פי סעיף 27 לחוק, מזמין שירות מקבלן יזכה להגנות מפני הפרות זכויות עובדים אצל הקבלן אם מזמין השירות הוכיח כי מתקיימים התנאים הבאים:

- הפרת החובה תוקנה במלואה מיום היווצרות עילת התובענה.
- מזמין השירות הסתמך בתום לב על בדיקות תקופתיות שנערכו בידי בודק שכר מוסמך, ועם גילוי הפרה עשה כל שביכולתו לתיקון ההפרה של הקבלן, ואם ההפרה לא תוקנה בתוך זמן סביר - ביטל את החוזה בינו לבין הקבלן בשל הפרת החובה, ולא היה בביטול החוזה משום התנהגות שלא בתום לב.
- מזמין השירות הסתמך בתום לב על בדיקות תקופתיות שנערכו בידי בודק שכר מוסמך, בסמוך לפני מועד הפרת החובה, ולפיהן קוימה החובה בידי הקבלן.

עריכת חוזה עם קבלן שירות

אחריות מזמין השירות תחול במקרים הבאים:

- בחוזה או בהצעה של הקבלן לא פורטו בכתב רכיבי השכר שישלם הקבלן לעובדיו וכן עלות השכר המינימלית.
- חסרה הצהרת הקבלן על עלויות נוספות כולל רווח.
- חסרה התחייבות של מזמין השירות לתשלום בסכום שלא יפחת מעלות השכר המינימלית והעלויות הנוספות כאמור.

עוד נקבע בחוק, כי השר יקבע בתקנות (ראו להלן) את רכיבי השכר המרכיבים את ערך שעת העבודה, וכן את ערך שעת העבודה לעובד של קבלן לפי סוגי שירות שונים, ורשאי הוא לקבוע, בין השאר, הוראות לעניין התחשבות בנתונים משתנים, לרבות ותק. ערך שעת עבודה כאמור ישקף את עלות שכר העבודה ותנאי העבודה המגיעים לעובד של קבלן מכוח חוק וצווי הרחבה.

¹ החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, תשע"ב-2011.

עיקרי תקנות להגברת האכיפה של דיני העבודה (רכיבי השכר המרכיבים את ערך שעת עבודה וערך שעת עבודה לעובד קבלן), תשפ"ג-2023

- תקנה 2 קובעת את רכיבי השכר המרכיבים את ערך שעת העבודה בתחומי השמירה, האבטחה, הניקיון וההסעדה ואת דרך חישובם.
- תקנות 3 עד 9 מפרטות את רשימת רכיבי שכר אשר ישולמו לעובדי הקבלן. רשימה זו, כוללת בין היתר, תשלומי דמי מחלה, החזר הוצאות נסיעה, הפקדות לקופת גמל בתקופת לידה והורות, הפקדות לקופת גמל בעת מילואים, תשלום בעד חופשות מיוחדות, יום בחירות, יום זיכרון, תקופת אבל וכיוצא באלה.
- תקנה 10 מחייבות את הצדדים לערוך התחשבות, אחת לרבעון לפחות, ביחס לכל עובד קבלן המספק את השירותים, עבור רכיבים המנויים בתקנות, בהם עשויים לחול שינויים בין הסכומים ששולמו בפועל לקבלן במסגרת התמורה החוזית לבין אלו שהקבלן נדרש לשלם לעובדיו על פי הוראות הדין, כגון: רכיבי שכר המושפעים מוותק ורכיבי שכר המושפעים מאורך יום העבודה.
- התקנות מאפשרות להסכים מראש ובכתב על היקף השעות שיידרשו עובדי הקבלן לעבוד בשעות נוספות ו/או ביום מנוחתם השבועית.

כאמור, התקנות ייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2024, והן יחולו על התקשרויות חדשות שייערכו לראשונה החל מהמועד האמור.

התקנות יחולו גם על התקשרויות קיימות, שנערכו לפני ה-1 בינואר 2024, וזאת לפי המועד המוקדם מבין השניים:

- (1) מועד חידוש ההתקשרות או הארכתה אם יחולו לאחר 1 בינואר 2024;
- (2) החל מיום 1 בינואר 2025.

היערכות מראש

מוצע לבחון את ההסכמים הקיימים עם קבלני השירות ולהתאימם לנוסח התקנות כבר כעת, לרבות בדיקת השכר המשולם על ידי קבלני השירות לעובדיהם.

למידע נוסף ניתן לפנות לרו"ח (משפטן) אייל לבנת: 052-3632125, eyal@mbtcpa.co.il